

Analyse | kraka

13. maj 2015

Et skøn for de samfundsøkonomiske konsekvenser af at sænke den ugentlige arbejdstid fra 37 til 30 timer

Af Kristian Thor Jakobsen og Jens Hauch

I notatet gives et overslag over de økonomiske effekter af, at arbejdstiden reduceres fra 37 til 30 timer.

- Det anslås, at en reduktion i arbejdstiden fra 37 til 30 timer vil medføre en reduktion i BNP på ca. 14 pct. eller omkring 270 mia. kr. Dermed vil det danske BNP per capita reduceres fra at være væsentligt over gennemsnittet for OECD og EU til at være lidt under. Da et sådant indgreb er uden historiske fortilfælde, er de adfærdsmæssige konsekvenser usikre, hvorfor resultatet er behæftet med betydelig usikkerhed.

Kontakt

Forskningschef
Kristian Thor Jakobsen
Tlf. 3022 6792
E-mail krj@kraka.org

Vicedirektør
Jens Hauch
Tlf. 3140 7715
E-mail jeh@kraka.org

1. Skøn for effekt af at sænke den ugentlige arbejdstid fra 37 til 30 timer

I dette notat anslås effekterne af en reduktion af den ugentlige arbejdstid fra 37 til 30 timer. Konkret regnes på at en arbejdstidsreduktion på $(37-30)/37 = 18,9$ pct.

Arbejdstiden fastsættes normalt ikke fra central hold

Den ugentlige arbejdstid i Danmark fastsættes i forhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter og på de enkelte arbejdspladser. Derfor vil en række forhold, nævnt sidst i notatet, betyde, at den gennemsnitlige arbejdstid formentlig vil reduceres mindre end 18,9 pct. hvis den aftalte arbejdstid reduceres fra 37 til 30 timer. Hvis arbejdstiden skal reduceres til 30 timer fra centralt hold, vil det kræve et opgør med hele den danske arbejdsmarkedsmodel. Beregningen af effekterne skal ses i dette lys.

Skøn baseret på ADAM-modellen

Til at skønne for hvor meget fx BNP ville blive påvirket ved en reduktion i den ugentlige arbejdstid fra 37 til 30 timer, tages der udgangspunkt i standardmultiplikatorerne fra ADAM-modellen. Disse er dog beregnet ud fra små ændringer i fx arbejdstiden, og effekten af mere markante ændringer kan derfor afvige fra skønnet foretaget via ADAMs standardmultiplikatorer (se boks 1 for en kort gennemgang af effekten af en marginal ændring af arbejdstiden i ADAM).¹

Boks 1 Kort beskrivelse af effekterne af marginal stigning i arbejdstiden i ADAM-modellen

En marginal permanent ændring (stigning) i arbejdstiden på fx en procent for den eksisterende arbejdsstyrke får umiddelbart den potentielle produktion til at stige. På kort sigt sker der ingen ændring i efterspørgslen, hvilket betyder, at antallet af beskæftigede falder givet fyringer. Stigning i arbejdsløsheden har en dæmpende effekt på lønnen, og dette forbedrer konkurrenceevnen.

Når arbejdstiden stiger, forbliver det private forbrug konstant på lang sigt. Den marginale stigning i den disponible indkomst er dermed ikke nok til at hæve det private forbrug på lang sigt, da en forøgelse i arbejdstiden også afstedkommer et real fald i formuen grundet et fald i boligformuen ifølge ADAM. Samtidig hæver et højere investeringsniveau importen på lang sigt.

På lang sigt har den øgede arbejdstid også en positiv effekt på de offentlige finanser på lang sigt, fordi faldet i de offentlige udgifter er større end faldet i indtægterne. Øgede skatteindtægter fra bl.a. virksomhederne grundet øget profit er med til at gøre dette. Alt i alt skønnes BNP til at blive øget med ca. 0,75 pct. på lang sigt ved en stigning i den generelle arbejdstid på 1 pct.

Kilde: Danmarks Statistik (2014):

<http://www.dst.dk/extranet/AdamMultiplikatorer/2014okt/muleks14.html>

BNP reduceres med ca. 14 pct.

I ADAM skønnes det, at en stigning i den ugentlig arbejdstid på en pct. vil få BNP til stige med ca. 0,75 pct. om året på længere sigt.² Hvis dette skøn anvendes til at skønne for, hvor meget BNP vil ændres, hvis den ugentlig arbejdstid sættes ned fra 37 timer til 30 timer fås følgende resultat:

$$\left(\left(\frac{30 \text{ timer}}{37 \text{ timer}} - 1 \right) * 0,75 \text{ pct. af BNP} \right) * 100 \sim -14 \text{ pct. af BNP}$$

Altså at BNP reduceres med ca. 14 pct. på længere sigt. Da BNP i Danmark lå på ca. 1.900 mia. kr. i 2014, svarer dette til et fald på ca. 270 mia. kr.

¹ En generel sænkning af den ugentlig arbejdstid fra 37 timer til 30 timer er uden historisk fortilfælde, og det er derfor også i ADAM svært at estimere de præcist forventede implikationer af en sådan ændring.

² Jf. Danmarks Statistik (2014): <http://www.dst.dk/extranet/AdamMultiplikatorer/2014okt/muleks14.html>.

Stor betydning for bl.a. det offentlige serviceniveau

Reduktionen i arbejdstiden vil derfor også have en markant negativ betydning for de offentlige finanser, hvorfor en markant nedsættelse i den ugentlige arbejdstid også må forventes at afstedkomme en betydelig reduktion i det offentlige serviceniveau og en betydelig reduktion af overførselsindkomsterne. De økonomiske effekter vil i høj grad afhænge af, i hvilket omfang reduktionen i produktionen bæres af den offentlige sektor.

BNP per capita falder til EU's gennemsnit

Indgrebet vil betyde, at BNP per capita for Danmark vil falde til et niveau lidt under gennemsnittet for EU og OECD eller lidt over det franske niveau.³ I dag er det danske niveau betydeligt over gennemsnittet for EU og OECD.

Flere forhold vil dog have betydning for den endelige effekt

En række forhold gør imidlertid, at den faktiske påvirkning kan blive noget mindre. Det skyldes bl.a.:

- at nogle personer allerede i dag ikke udnytter alle deres feriedage.
- at arbejdstiden for nogle deltidsansatte vil være uændret, givet at de allerede har en ugentlig arbejdstid på 30 timer eller mindre.
- at den kortere ugentlige arbejdstid formentligt ikke slår fuldt igennem for mange selvstændigt erhvervsdrivende.
- at en del lønmodtagere i dag er ansat uden nogen højeste arbejdstid.
- at nogle ville efterspørge mindre ferie (fritid), når deres løn steg som følge af den ekstra arbejdsdag.
- at effekten afhænger af den ekstra fritids fordeling over ugen. Nogle grupper på arbejdsmarkedet har fx en kortere arbejdstid om fredagen end på uges andre hverdage.

Der er ikke i beregningerne taget højde for disse effekter, der alle vil trække i retning af at den faktiske reduktion bliver mindre end 18,9 pct., og at de økonomiske konsekvenser bliver tilsvarende mindre.

---

³ Sammenligningen er foretaget i for 2014 og i købekraftspariteter: https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=PDB_LV